

-T-

Taat: İtaat, Allah'a boyun eğmek. Kulluk vazifelerini ifa etmek.

Teayyün: Belirme, hususileşme. Birbirinden seçilme, ayırt edilme.

İlk teayyüne teayyünü evvel denir ki bu, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in hakikatıdır, Mevla tealanın sevgisinin zılli/aksi dir. Mevla'nın ilmi ezelisinde her şeyin belirlenip muayyenleşmesine ilmi teayyün denilir. Bunlara uygun şekilde eşyanın hariçte var edilmesine de teayyünü evvel, a'yanı sabite, hakikati Muhammediyye, vahdet mertebesi denir. Hakikatı Muhammediyye, Allahu tealanın bütün isim ve sıfatlarının suretini ihtiva eder. Bu yüzden mevla'nın ilk halifesidir.

Tahliye: Kötü huyları temizlemek, boşaltmak.

Tahalliyyet: Süsülenmek, iyi huylarla vasıflanmak.

Takdis: Arındırma, pak etmek. Subhanallah lafzı ile Mevla talal'yı bütün noksanlıklardan ve atılan iftiralardan pak ve mukaddes kılarız.

Takva: Sakınmak, saygı ile tazim etmek. Allah'ın emri ve yasaklarına tam riayet etmek, muhalif olmamak. Üç basamaktır. Evveli sadece imandır, ikincisi imanla birlikte salih amelleri işleme, yasaklardan sakınmaktır. Üçüncüsü, bu ikisi ile birlikte Allahu teala'yı hiç unutmamak.

Talep: Arzu, istek. Mevla'ya kavuşmak için gerekli manevi çalışma.

Tarikat: Yol, Allaha kavuşturan manevi yol.

Tasarruf: Yetikle iş yapmak. Müridleri yetiştirmeye kabiliyyetli olmak.

Tasavvuf: Manevi yol, Suffe ashabı gibi olmaya çalışmak. Safileşmek. Yün elbise giyinenlere de denirdi. Sonra sadece tarikat ehline söylendi.

Tasfiye: Boşaltma, safileştirme. Kalbin masivadan boşaltılması. Nefsin temizlenmesine tezkiye denir.

Tatavvu’: Nafileler. Farz ve vacibten başka ibadetler.

Tayyi mekan: Mesafenin kısaltılması, az zamanda uzak mesafeye gitmek.

Teberrük: Bereketlenmek, bir şeyle uğurlanmak, feyizlenmek.

Tebettül: Kesilmek, sadece ibadete yönelmek. Betül, Fatıma validemizin ismidir. İbadet yönü çok fazlaydı.

Tecelli: Açılmak, aşikare olmak. Kalbe açılan haller, zuhuratlar. Tecelli ikinci kademede zuhurdur. Mutlaka arada bir şey vardır. Fiil tecellisi, isim ve sıfatlar tecellisi ve Zat tecelli şeklinde üç kısımdır. Bunları geçince vasl-ı uryani olur.

Tecessüd: Cesedleşmek. Bazı büyük velilerin bedenleri de ruhları hükmüne döner, nurani olur. Bu durumda bedeni ruhunun tasarruflarına mani olmaz. Ruh, aynı anda başka yerlerde de beden gibi görünebilir. Bazı velilerden rivayet edilen, aynı anda başka yerlerde görüldüğü

haberleri buna benzer.

Tecrid: Soyulmak, ayrılmak. Sırf Allah için olmak, sadece ona güvenmek. Tefrid halide buna benzer.

Tedebbür: Düşünmek, işin sonunu baştan kavramaya çalışmak.

Tedelli: Sarkmak. Mi'raçtan dönüş hali.

Tefekkür: Düşünmek, fikir yürütmek.

Tefrika: Dağınıklık hali zahirin tefrikası, işlerin ve hareketlerin dağınık olmasıdır. Bu durum batınında da tesir eder ve kalb tefrikaya düşer.

Tefviz: İşleri ısmarlamak, işleri Allah'a havale etmek.

Tehlil: Tevhid kelimesini tekrarlamak.

Tekke: Dergah. Dervişlerin sohbet ve zikir ettiği mahal.

Telvin: Renklenmek. Halden hale girmek. Bu yolda olmanın alamaetidir.

Temkin: yerleşmek, karar kılmak. Makam ehli olunca temkin bulur.

Telkin: Bir şeyi başkasına öğretmek.

Temaşa: Seyretmek, manevi halleri müşahede.

Tenasuh: Ruhun bir bedenden, diğerine geçtiğini iddia etmek. Bu küfür-dür, zira cesedlerin kendi ruhlarıyla diriltileceğini inkardır.

Tenzih: Pak etmek, arındırmak. Mahluk vasıflarından Mevlayı uzak tutmak

Terakki: Yükselmek.

Teslim: Allah'ın emirlerine boyun eğmek.

Teşebbüh: Benzemeye çalışmak.

Tevacüd: Vecd hali, manevi coşku hali.

Tevazu': Nefsini aşağı tutmak, kendini küçük görmek.

Tevbe: Dönmek, vaz geçmek. Günahlardan vaz geçmek, Allah'tan affı dilemek.

Teveccüh: Yönelmek, mürşidin müride yönelmesi, manevi yardım gönder-mesi. Müridin rabıta üzere şeyhinin kalbine yönelmesi.

Teberri: Uzak olmak.

Tevfik: Muvaffak edilmek, başarıya ulaştırılmak.

Tevhid: Allah'ı birlemek. Vahdeti vucud ehlinin, sekir halinde kendinden geçip sadece Mevla'yı görme haline de tevhid derler. Ancak bu hal, makbul olmayıp ayıklığa çıkmak gerekir.

Tezkiye: Temizlenme, nefsi arındırma.

Tul-i emel: Uzun yaşama arzusu, hayaller peşinde koşmak.

Tur: Sina çölündeki dağ. Musa aleyhisselamın Mevla ile konuştuğu dağ.

-U-

Ubudiyyet: Kulluk, Allah'a itaatkar olmak.

Ucub: İbadetini beğenmek, kibirlenmek.

Uryan: Çıplak. Vaslı uryani: Arada engel olmaksızın Mevla'ya kavuşmak.

Usul: Metod, adab ve erkan.

Uzlet: Halktann ayrılmak. İnziva hali. Nakşi yolunda halvet der encümen kaidesi vardır, yani halk ile birlikte iken uzlet halinde olmak.

-Ü-

Ülfet: Dostluk, yakınlık. Ünsiyet te bu manadadır.

Ümmi: Okuma yazma bilmeyen.

Ümmül kitab: Kur'anın aslı, Fatiha suresi.

Üstad: Hoca, pir, şeyh.

Üveys: Ruhani terbiye. Üveysiler, uzaktan terbiye edilirler. Nakşi yolunda üveysilik vardır. Pek çok mürşid, daha evvelki mürşidler tarafında manevi işaretlerle terbiye edilmişlerdir. Nakşibend kuddise sırrahu bunlardandır.